

Vypracované okruhy zkušebních otázek z předmětu "právní normy v muzejnictví"

Obecná část

Úvod

Právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
- Usnesení č. 2/1993 Sb. předsednictva ČNR, kterým byla vyhlášena Listina základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku České republiky.
- (Zákon č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích) – znění platné do 12. 5. 2000
- Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška Ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.
- Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství, ve znění pozdějších předpisů. (od 1. 5. 2004)
- Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků.

Mezinárodní smlouvy:

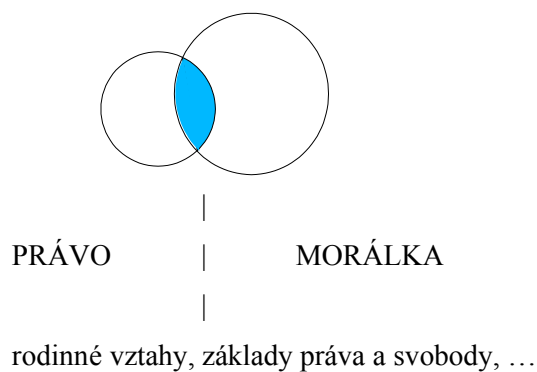
- Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 94/1958 Sb., o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k němu, *Sbírka zákonů republiky Československé*, roč. 1958, částka 40, vydána dne , s. 271.
- Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 15/1980 Sb., o Úmluvě o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků, *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, roč. 1980, částka 3, vydána dne 15. února 1980, s. 42-46.
- Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 290/1990 Sb., o sjednání Evropské kulturní úmluvy. *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní republiky*, roč. 1990, částka 46, vydána dne 13. července 1990, s. 1053-1054.
- Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 159/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní republiky*, roč. 1991, částka 32, rozeslána 6. května 1991, s. 681-688.

- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 99/2000 Sb. m. s., o přijetí Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidované). *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*, roč. 2000, částka 42, rozeslána dne 25. září 2000, s. 1719-1735.

Další právní předpisy:

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
- Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu.
- Zákon České národní rady č. 97/1974 Sb., o archivnictví (ve znění zákonů č. 343/1992 Sb., č. 27/2000 Sb., 107/2002 Sb. a č. 320/2002 Sb.).
- Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).
- Zákon č. 539/1992 Sb., o puncovníctví a zkoušení drahých kovů (puncovní zákon).

1) Pojem práva, jeho postavení ve společenském systému a vztah k ostatním normativním systémům (morálka, náboženství, politika atd.)

Morálka – usměrňuje širší oblast společenských vztahů než právo

- Morálka i právo v souladu – výborné (člověka více „nutí“ právo).
- Právo může být v rozporu s morálkou: zákon o interrupcích...

Právo je minimum morálky.

-- Kant

// řidič, který přejede na křižovatce matku s dítětem, kteří přecházeli na zelenou → potrestá ho právo → větší dopad má však morální postih

Právo

- právo je „živoucí organismus“ - neustále se mění, reaguje na vývoj lidské společnosti (pokulhává za vývojem lidské společnosti)
- usměrňuje některé oblasti, které morálka neusměrňuje (technické záležitosti, normy upravující postavení státních orgánů, ...)

Objektivní právo

- je normativní systém (systém právních norem); má svůj vznik, vývoj, fungování, strukturu
- jeho nejvýznačnější rysy jsou:
  1. má zvláštní formu – formu pramene práva
  2. obecná závaznost – norma se vztahuje na neurčitý počet případů
  3. možnost uplatnění státního donucení

Jak funguje právo?

- působí preventivně (dobrovolně dodržované)
- státní donucení (stát určitými prostředky nutí dodržovat právo – sankcionování)
- důležitá je zpětná vazba, tzv. regulace chybami → když zákonodárce zjistí, že jsou mezery v právu, je nutno je odstranit (novelizace) → zpětná vazba (získávání informací, jak působila právní norma)

Novelizace: 1. přímá, 2. nepřímá (novelizace určitého zákona má dopad na jiné zákony)

Definice práva

Ius est ars boni et aequi (právo je uměním dobrého a spravedlivého)

Summum ius – summa iniuria (vrchol práva – vrchol bezpráví) -- Cicero

// zda právo nepůsobí jinému bezpráví

// v chytráckém výkladu práva nebude loupit 30 dní → loupil v noci

V 19. století se začalo právo rozdělovat na objektivní a subjektivní

Subjektivní právo

- soubor možností chovat se jak mi norma dovoluje, tj. chovat se dovořeným nezakázaným způsobem
- být subjektem práva (nositelem práva)
- chovat se dovořeným nezakázaným způsobem
- možnost vyžadovat odpovídající chování od druhých
- možnost donucení či státně mocenský zásah

---

2) Prameny práva a jejich klasifikace (prameny práva v České republice)

Prameny práva

1.) právní obyčeje

– nejstarší, významné hlavně ve středověku, u nás do konce 19. století, na Slovensku do roku 1950

2.) soudní a správní precedenty

3.) normativní právní akty

4.) normativní smlouvy

V ČR: 3.) a 4.), tzn. normativní právní akty a normativní smlouvy

ad 1 - Právní obyčeje

- dlouhodobé faktické uskutečňování určitého chování na konkrétním území
- určitost (konkrétnost), následuje sankce (státní donucení)
- např. když se zjistilo, že matka zabila dítě → sankce
- bez legislativního procesu, není výsledkem činnosti státního orgánu
- někdy bývá označován jako tzv. **nepsané právo**

ad 2 - Soudní a správní precedenty

- výsledkem činnosti soudu či správního orgánu = tzv. **soudcovské právo**
- např. v Anglii: když nadřízený soud rozhodne, musí soud nižší instance rozhodnout podobně
- u nás mohou 2 různé soudy rozhodnout různě (nálezy Ústavního soudu – negativní normotvůrce)

ad 3 - Normativní právní akty

- zákon (moc zákonodárná, moc výkonná, moc soudní)

ad 4 - Normativní smlouvy

- zakládají určitá práva a povinnosti
- nejvíce dominuje v mezinárodním právu
- u nás na základě Ústavního zákona č. 395/2002, kterým se mění Ústava ČR (tzv. Euronovela) →
- mezinárodní (=normativní) smlouva má aplikační přednost před zákonem (platí od 1.6.2002)
- sem patří i kolektivní smlouvy

---

3) Velké právní systémy (kontinentální, anglosaský, islámský)

Právo – reguluje vztahy ve společnosti

Kontinentální (evropský) systém práva = systém psaného práva

- hodně převzalo (recepce) z římského práva, původ z Francie, základ – zákon
- francouzské právo
- rakouské právo – 1811 – základní právo
- německé právo – BGB
- švýcarské právo
- skandinávské právo

Anglosaský (angloamerický) systém práva = soudcovské právo

- pramenem práva:
  - precedenty
  - obyčejné prameny (lokální a centrální)
  - právní literatura

USA

- federální právo
- právo platící v jednotlivých státech

Islámské právo

- tradiční náboženské právo
  - šíitské (heterodoxní)
  - sunnitské (ortodoxní)
- základ islámského práva (4 zdroje božího zákona):
  - Korán – jen omezený počet
  - sunna – o skutcích připisovaných Mohamedovi
  - quijás [kijás] – analogie
  - idžma' – souhlasný názor autorit (konzensus o určitých pravidlech) //konsensus = shoda
- právo rodinné, dědické, trestní, právo darování (vychází z Koránu, proto odolává reformám)
- ostatní oblasti upravuje angloamerický systém práva nebo kontinentální systém práva
- právo je dané Bohem → platí absolutní neměnnost práva (šari'a, šar' = bezpečná cesta)

Systém tradičního a náboženského práva

- kmenové právo v Africe – domorodé právo

---

4) Právní řád v České republice a jeho struktura

Ústavní pořádek ČR:

- [Ústava České republiky]
- [Listina základních práv a svobod] (čl. 3 Ú)

[Ústavní zákony] – vydává je Senát pokud je rozpuštěna Poslanecká sněmovna

[Mezinárodní smlouvy] (čl. 10 Ú)

[Zákony] – podepisuje předseda PS, prezident, předseda Senátu

[Zákonodárná opatření]

[Nařízení vlády] (čl. 78 Ú)

[Vyhlášky ministerstev a jiných správních úřadů] (čl. 79 Ú)

- podpis: předseda vlády, člen

[Právní předpisy samosprávy]

- dle čl. 104/3 Ú jsou dvojí:
- **OBECNĚ ZÁVAZNÉ VYHLÁŠKY**
  - v samosprávné působnosti – vydává zastupitelstvo obce nebo kraje
  - v přenesené působnosti (státní správy) – např. zdravotní péče
- **NAŘÍZENÍ** – vydává rada (kraje nebo města)

Kompetence ministerstev a jejich působnost

se řídí zákonem č. 2/1969, o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR:

- ministerstvo (v čele je člen vlády) X jiné správní úřady, např. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Národní bezpečnostní úřad (úřady kontrolující činnost ministerstev)

PRÁVNÍ SYSTÉM ČR

- právo soukromé X veřejné
(původ v římském právu)

1. zájmová teorie

- kritériem rozlišení, které právo je soukromé či veřejné, vychází ze zájmu
- např. občanské právo – hájí práva občanů (= soukromé = zájmy jednotlivců)

2. subordinace

- podřízenost, ve veřejném právu stát stojí nad občanem, ten je podřízen státu (např. trestní právo)

Co kam spadá:

Soukromé právo

- občanské
- rodinné
- pracovní
- obchodní
- mezinárodní právo soukromé

Veřejné právo

- ústavní
- trestní
- finanční
- mezinárodní právo veřejné
- správní právo (spadá sem i správa kultury, památkové úřady, památková péče)

Průběh legislativního procesu

// **interpretace** – dotazy kladené na ministry, které musí být zodpovězeny do 30 dnů

- proces tvorby právních předpisů, na začátku je zákonodárná iniciativa – tu může mít: poslanec, skupina poslanců, senát, vláda, zastupitelstvo kraje
- legislativní pravidla vlády – upravují proces, jak má vláda podávat návrhy zákonů:
  1. ZÁMĚR – například Ministerstva kultury (probíhá vnitřní a vnější připomínkové řízení → vnější jde ostatním ministerstvům)
  2. VĚCNÉ PARAGRAFOVÉ ZNĚNÍ – vláda jej pak předkládá poslanecké sněmovně
  3. NÁVRH – zde i důvodová zpráva:
    - (a) obecná část – zhodnocení současné právní úpravy
    - (b) speciální část
- předseda PS to doručí organizačnímu výboru, 3 čtení
- 1. čtení: navrhovatel – ministr rezortu, který předkládá návrh, zpravodaj
- 2. čtení: zde se mohou dávat pozměňovací návrhy (může se vrátit do 1. čtení)
- schválení
- 3. čtení: opravy gramatických, technických a legislativních chyb → Senát

SENÁT

- schválí i v tom znění, nebo vysloví souhlas, nezabírá se návrhem, může vrátit zpět s pozměňovacími návrhy → PS ho může přehlasovat nadpoloviční většinou (101 hlasů) → pak se tedy předloží PREZIDENTOVI → má suspenzivní právo veta, 15denní lhůta a může vrátit zákon zpět PS, ale PS ho může znovu přehlasovat nadpoloviční většinou 101 hlasů (pokud ne, zákon neprošel)

// **nabytí platnosti** (publikace) = vyhlášení ve sbírce zákonů (u mezinárodních smluv ne, podpis PPS, prezident, publikován ve sbírce mezinárodních smluv)

// **účinnost** = na konci zákona je uvedeno, kdy se stává účinným

- mezi publikací a účinností – je někdy lhůta 15 dnů (i více) → aby se subjekty seznámily s novou právní úpravou

(Pzn.) **mimořádná situace** – ohrožení lidského práva aj. – povodně → vyhlášen **stav legislativní nouze** (hrozily hospodářské škody aj.)

---

5) Pojem a struktura právní normy

Prvky právní normy

- subjekt (fyzická či právnická osoba, stát)
- objekt
- obsah

Struktura právní normy

- hypotéza (předpoklad; určuje podmínky, na jejichž existenci je dispozice)
- dispozice (pravidlo chování)
- sankce (nepříznivé důsledky, při nedodržení dispozice)

Druhy právních norem

PN s hypotézou a sankcí = podmíněné PN perfektní

(ideální chování kdy se nikdo nedopustí žádného přestupku) (?)

PN bez hypotézy a se sankcí = nepodmíněné PN perfektní

PN s hypotézou a bez sankce = podmíněné PN imperfektní / tzv. leges imperfectae

PN bez hypotézy a bez sankce = podmíněné PN imperfektní

Specifické právní normy:

- kolizní
- blanketové
- odkazující
- teleologické (finální)
- dispozitivní X kogentní
- demonstrativní X taxativní

dispozitivní

- typické pro soukromé právo
- formulace: není-li dohodnuto jinak
- je možné se odchýlit od normy

kogentní

- typické pro veřejné právo
- nelze se od normy odchýlit (jiné pravidlo chování nelze)

demonstrativní

- příkladný výčet sankcí
- formulace: zejména, například

taxativní

- úplný výčet sankcí

odkazující

- odkazují na jiný konkrétní právní předpis

blanketové

- odkazují všeobecně na jiný právní předpis

kolizní

- řeší podle které normy, práva a řádu bude co řešeno (norma cizí X norma naše) → je zde mezinárodní prvek

telologické (finální)

- vyjadřují účel, cíl, kterého má být dosaženo
- zpravidla neobsahují popis chování jak cíle dosáhnout, mohou být sankcionovány

---

---

6) Druhy právních norem

Podle právní síly:

- a) absolutní
- b) relativní

ad a) absolutní

- primární = zákonné
- sekundární = podzákonné

ad b) relativní

- 1. originální = původní (Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony)
- 2. odvozené = (vydané na základě zákona, k jejímu provedení – nařízení vlády, vyhlášky ministerstev)

Dělení PN dle původu vzniku

- sobě normo tvůrce – stanoví obecné chování vůči všem subjektům
- právní norma – je to objektivní právo = obecně závazné pravidlo chování, vyjádřené ve zvláštní ustanovené a uznané formě a jehož vykonávání je vynuceno státní mocí

---

7) Působnost právních norem (osobní, věcná, místní a časová – promlčení, prekluze)

- 1) osobní
- 2) věcná
- 3) místní (prostorová)
- 4) časová

ad 1) osobní

- na které osoby se daná norma vztahuje
- obecná – na všechny subjekty
- zvláštní
- speciální – např. týká se jen soudců
- některé osoby jsou vyjmuty – poslanecká imunita – konzulové a jiné diplomatické osoby, poslanci, prezident – může být trestán jen za velezradu (téměř absolutní imunita)

ad 2) věcná

- okruh právních vztahů, na které se PN vztahuje

ad 3) místní (prostorová)

- území, na které se vztahuje (území obce, ČR aj. – celostátní X lokální)

ad 4) časová

- zákon nepůsobí zpětně, vždy do budoucna od určité doby
- vymezuje dobu, na kterou právní norma platí

(Pzn.) zpětná působnost = retroaktivita

- pravá (vyloučená úplně)
- nepravá (např. K smlouva trvá i podle nové právní úpravy a řídí se podle ní)
- i v trestním právu – soudí se podle právní úpravy, která platila v době spáchání trestného činu, ale pokud bude nová, výhodnější pro pachatele, tak se užije ta nová, sankce ale musí být podle toho, kdy se o ní rozhodlo

// prezident – úplně vyloučen během soudního řízení (může být stíhán jen za velezradu ...)

// poslance nelze stíhat bez souhlasu komory/senátu (i senátoři a ústavní soudci)

// poslance lze zadržet jen při páčání trestného činu či bezprostředně po něm

(Pzn.) manželství uzavřené v cizině se musí u nás legalizovat (ne u manželství uzavřeném na konzulátu ...)

ČAS = objektivní právní skutečnost

a) pevně stanovený (např. datum)

b) lhůta (plynoucí čas) → vymezený počátkem a koncem

počátek lhůty – následující den po události

[OBR.]

// týden : od úterý do úterý

// měsíc : 20.4. - 20.5.

// půl měsíce : 15. den, pokud 20.5. bude neděle → končí následující den

hmotně právní lhůta – poslední den, kdy musí být doručen subjektu

procesně právní lhůta – razítko pošty (doručení poštovní přepravě)

když ta lhůta uplyne:

PREKLUZE – když v určité lhůtě neuplatním právo → to propadne

Následky prekluze

- právo zaniká, příslušný orgán k tomu přihlíží z úřednické povinnosti = ex offio
- šlo by o plnění bez právního důvodu, většinou je v zákonu uvedeno, že uplatňující právo zaniká |prekluze

PROMLČENÍ – právo uplynulé lhůty nezaniká, ale pouze se oslabuje zákon

- když dotyčný plní dobrovolně (nevědomě) – nejedná se o bezdůvodné obohacení, už to nikdo nevrátí
- některá práva se nepromlčují – např. vlastnické právo, na vkladních knížkách

---

8) Interpretace práva (členění dle subjektu, způsobu interpretace atd.)

DE LEGE LATA = současná právní úprava

DE LEGE FERENDA = to co by se mělo zlepšit

Interpretace práva

- při interpretaci práva zjišťujeme význam a smysl právní normy
- zjišťuje se její obsah, cíle, postižení zákona

// legus = úmysl zákonodárce

// interpretace = výklad

Několik druhů interpretace, dělíme:

A) dle subjektu (ten kdo vydává právo)

B) dle metody a způsobu výkladu

C) dle rozsahu výkladu k dané právní normě

ad A)

VÝKLAD PODLE SUBJEKTU

1. **autentický výklad** – podává ten kdo právní normu vydal, dříve např. Předsednictvo ČSFR

- [není závazný]

2. **legální výklad** – obecně závazný výklad, dříve např. Předsednictvo ČSFR

- (právní normou zmocněná interpretace PN, v současnosti u nás není nikdo zmocněn)
- [není závazný]

3. **oficiální výklad** – služebně závazný výklad, např. metodický pokyn

- [závazný ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti] -- (subjekt nadřízený vydává závazný pokyn pro subjekt podřízený)

4. **výklad orgánů aplikujících právo** – např. soud

- výsledkem je soudní nařízení, rozsudek či usnesení soudu
- [rozhodnutí je závazné pouze mezi stranami = **inter partes**]

5. **zvláštní výklad soudní – judikatura**

- k tomu je zmocněn Nejvyšší soud (na základě zákona č. 6/2002)
- vydává stanoviska, ale není to precedent (není to právně závazné)
- → soudy dávají váhu Nejvyššímu soudu
- [není závazný]

6. **vědecký ~ doktrinální výklad**

- je obsažen v publikacích, komentářích zákona
- [není závazný]

// Nejvyšší soud (Burešova ul., Praha)

// Ústavní soud (Rooseveltova ul, Brno)

ad B)

DLE METODY VÝKLADU

1. **gramatický (jazykový) výklad**

- na základě gramatických a morfologických pravidel
- pojmy z obecného spisovného jazyka

2. **systematický výklad**

- zkoumá vztah, postavení PN k jiným PN

3. **historický výklad**

- nejvíce sporný
- ve vztahu k okolnostem a událostem v době, kdy byl vydán
- slouží pouze jako pomocný pramen

4. **logický výklad**

- nejvíce užívaný
- vychází z teorie právní logiky a interpretuje se pomocí argumentů
- (důkaz opaku; a, b, c-neexistuje)

ad C)

DLE ROZSAHU VÝKLADU K DANÉ PRÁVNÍ NORMĚ

1. doslovný výklad

- používá se v případě, kdy je PN jednoznačná
- (3-8 let úmyslně usmrtí dítě – v případě že dokážeme úmysl → jednoznačně na 3 roky až 8 let)

2. vágní pojmy

- použití:
- a) rozšiřujícího výkladu (extenzivní výklad)
- b) zužujícího výkladu (restriktivní výklad)
- např.: věk blízký věku mladistvého, větší než malé množství

Znát zákony neznamena zapamatovat si jejich slova, ale pochopit jejich smysl a význam.

-- Celsus

// Znát zákony neznamena učit se jejich slova, ale pochopit je: význam, působení.

// Znát zákony neznamena znát jejich slova, ale pochopit jejich výklad a působení.

---

9) Právní vztahy a jejich prvky (pojem subjekt, objekt a obsah)

Právní vztah

= společenský vztah v němž účastníci navzájem vystupují jako nositelé subjektivních práv a povinností

3 prvky právního vztahu

1. SUBJEKT

- (nezbytný prvek právního vztahu)
- fyzická či právnická osoba, zvláštní typ subjektu je stát
- **fyzická osoba (FO)** – subjektem právního vztahu je ten kdo má způsobilost být subjektem právního vztahu (právní subjektivitu)
- má způsobilost k právním úkonům, má způsobilost k protiprávním způsobům (deliktní způsobilost)
- **právnická osoba (PO)** – sdružení fyzických či právnických osob, účelové sdružení majetku, jednotky územní samosprávy či jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon; zvláštní PO je stát
- má způsobilost k právním úkonům, nemá deliktní způsobilost
- více viz otázka č. 11

2. OBSAH PRÁVNÍHO VZTAHU

- vzájemné práva a povinnosti

3. OBJEKT

- objekt – předmět právního vztahu
- **primární předmět** právního vztahu – lidské chování
- **sekundární předmět** právního vztahu – věci, práva, nemotný statek

Lidské chování

(druhy právních povinností)

aktivní

- dare ... něco darovat
- facere ... vykonat

pasívní

- omnitere (nprn facere) ... zdržet se nějakého chování vůči nějakému subjektu
- pati ... strpět chování nějakého subjektu

Věci

movité

nemovité – pozemek či stavba spojená se zemí pevným základem

zuživatelné – např. krajíc chleba

nezuživatelné – neztrácí svou formu, např. klíč

zastupitelné – např. peníze

nezastupitelné – např. umělecké dílo

reálně dělitelné

reálně nedělitelné

součást věci – nemůže být odděleno, aby věc neztratila hodnotu a nedošlo k znehodnocení věci

příslušenství věci – příslušenství stromu jsou plody

Nehmotné statky

patenty

duševní vlastnictví

---

10) Fyzické a právnické osoby jako subjekty právních vztahů

A) **fyzická osoba (FO)** – subjektem právního vztahu je ten kdo má způsobilost být subjektem právního vztahu (právní subjektivitu)

Právní subjektivita ~ fyzické osoby

- způsobilost být subjektem právního vztahu
- začíná narozením a končí smrtí
- nesmí být omezena, odejmuta, vzdát se jí

Smrt: 1. ohledání mrtvoly, 2. prohlášení za mrtvého

// institut prohlášení za mrtvého – pokud nelze zjistit smrt předepsaným způsobem, po roce prohlášen za mrtvého

// nasciturus ~ počaté dítě, otec umřel před narozením dítěte

Způsobilost k právním úkonům

- vlastními úkony
- nabývá zletilostí → dosažením 18 let věku (uzavřením manželství se posouvá zletilost)
- může být **zbavení či omezení** způsobilosti k právním úkonům:
  - při duševní chorobě, která není přechodná → zbavení právní způsobilosti
  - při nadměrném užívání alkoholu, drog, jedy – zejména u nezletilých: právní úkony podle duševního a psychického vývoje a stavu dle věku → omezení, ustanovení opatrovníka, poručníka
  - u omezení stanoven rozsah od - do
  - podnět dává zařízení kde je léčen či obecní úřad

Deliktní způsobilost

- způsobilost k protiprávním úkonům
- způsobilost nést právní následky vyplývající z povinnosti dodržovat normy

B) **právnická osoba (PO)** – sdružení fyzických či právnických osob, účelové sdružení majetku, jednotky územní samosprávy či jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon; zvláštní PO je stát

Právní subjektivita ~ právnické osoby

- vzniká dnem zápisu PO do nějakého rejstříku (např. obchodní rejstřík, rejstřík církevních právnických osob), zaniká dnem výmazu

Způsobilost k právním úkonům

- za právnickou osobu jedná statutární orgán, zástupce (jednatel) nebo osoba k tomu určená
- způsobilosti nabývá dnem zápisu do rejstříku

Dělení:

- veřejnoprávní – stát
- soukromoprávní – s.r.o., komanditní společnost aj.

Nemá deliktní způsobilost

- způsobilost k protiprávním úkonům – omezená

---

11) Právní skutečnosti (subjektivní, objektivní)

Právní skutečnosti

= podmínky, na které PN váže vznik subjektivního práva a povinností

Dělíme

1. subjektivní právní skutečnosti
2. objektivní právní skutečnosti

ad 1.

SUBJEKTIVNÍ PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI

- spočívá na lidském chování (např. právní úkon)
- a) právní úkon = právní jednání
  - jednostranné – např. výpověď, závěť
  - mnohostranné – smlouva
- b) protiprávní jednání

ad 2.

OBJEKTIVNÍ PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI

- vznikají nezávisle na vůli subjektu – např. smrt člověka, nejklassičtější je čas

ČAS = objektivní právní skutečnost

- a) pevně stanovený (např. datum)
- b) lhůta (plynoucí čas) → vymezený počátkem a koncem

počátek lhůty – následující den po události

[OBR.]

// týden : od úterý do úterý

// měsíc : 20.4. - 20.5.

// půl měsíce : 15. den, pokud 20.5. bude neděle → končí následující den

hmotně právní lhůta – poslední den, kdy musí být doručen subjektu

procesně právní lhůta – razítko pošty (doručení poštovní přepravě)

když ta lhůta uplyne:

PREKLUZE – když v určité lhůtě neuplatním právo → to propadne

Následky prekluze

- právo zaniká, příslušný orgán k tomu přihlíží z úřednické povinnosti = ex offio
- šlo by o plnění bez právního důvodu, většinou je v zákonu uvedeno, že uplatňující právo zaniká |prekluze

PROMLČENÍ – právo uplynulé lhůty nezaniká, ale pouze se oslabuje zákon

- když dotyčný plní dobrovolně (nevědomě) – nejedná se o bezdůvodné obohacení, už to nikdo nevrátí
- některá práva se nepromlčují – např. vlastnické právo, na vkladních knížkách

---

12) Právní úkony (náležitosti, druhy, vadné právní úkony a jejich následky)

Náležitosti právního úkonu

A. NÁLEŽITOSTI SUBJEKTU

- způsobilost k právům a povinnostem
- způsobilost k právním úkonům (zletilost manžel. aj.)

B. NÁLEŽITOSTI VŮLE

- **skutečná** – chybí, když je vynucena násilím (např. vůle uzavřít kupní smlouvu)
- **svobodná** – podobné jako skutečná; chybí, když je:
  1. fyzické násilí (např. pistole u hlavy)
  2. bezpráv. výhrůžka
  3. tíseň – donutí učinit právní úkon za velmi nevýhodných podmínek – prodej pozemku státu
- **vážnost** – např. uzavření manželství pro ukázkou, v žertu, při výuce, hře
- **vůle prostá omylu** – osoba nevěděla (např. záměna předmětu → myslel, že koupil A, a koupil B)

C. NÁLEŽITOSTI PROJEVU VŮLE

- **srozumitelnost** (např. jazyková)
- **určitost** (obsahová stránka – přenechání věci: darování, prodej)
- **forma:**
  1. zákonná X smluvní
  2. písemná X ústní

D. NÁLEŽITOSTI VŮLE A PROJEVU = zde je nutná shoda

- kdy není shoda:
- **vědomá** – jednostranná či dvoustranná
// např. simulace – např. uzavírání kupních smluv, ale napsaná je darovací smlouva → aby měli nižší daň, peníze si dají bokem
- **nevědomá** – různé omyly

E. NÁLEŽITOSTI PŘEDMĚTU

- možný
- dovolený – např. nesmí být v rozporu se zákonem

Následky vadných právních úkonů

(pokud některé náležitosti chybí)

1. NEPLATNOST

- **absolutní** – PÚ existuje, ale je od počátku neplatný
- nastává ze zákona = ex lege, soud přihlíží z úřední povinnosti = ex offio, půs. od počátku = ex tung (?)
- **relativní** – PÚ je platný, až do doby, kdy se účastník neplatnosti dovolá
(většinou všude absolutní neplatnost)

2. mohu od daného PÚ odstoupit (tíseň)

**Vypracované okruhy zkušebních otázek z předmětu
"právní normy v muzejnictví"**

Zvláštní část

---

1) právní předpisy z oblasti muzejnictví

---

2) Centrální evidence sbírek (zápis předmětů, vyřazování předmětů ze sbírkové evidence atd.)

---

3) Práva a povinnosti vlastníků sbírek muzejní povahy zapsaných v CES

---

4) Muzejní sbírky a jejich evidence

---

5) Inventarizace sbírek

---

6) Zapůjčení sbírkových předmětů

---

7) Předměty kulturní hodnoty a jejich vývoz a prodej

---

8) Kulturní památky a národní kulturní památky (vymezení pojmu, prohlášení, vývoz atd.)

---

9) Vývoz kulturních statků do ciziny (druhy kulturních statků a jednotlivé typy vývozních povolení)

---

10) Vývoz kulturních statků z celního prostoru ES

---

11) Proces navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků

---

12) Mezinárodní smlouvy v oblasti kulturního dědictví
